

POLSKA KULTURA

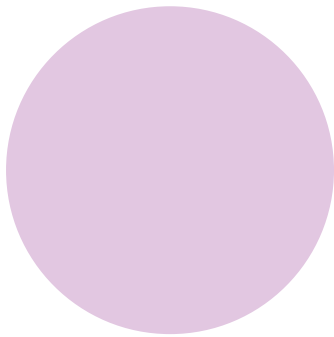
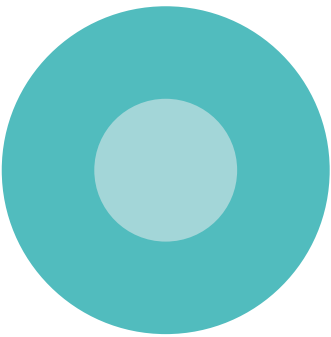
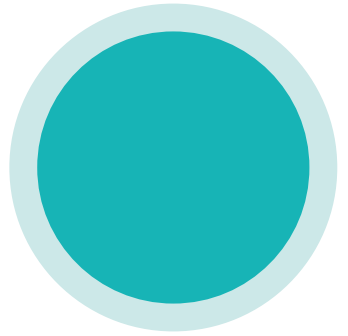
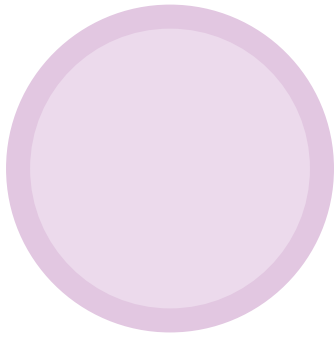
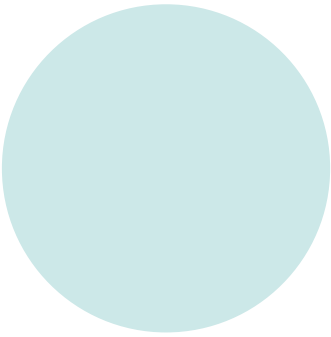
Warszawa 2022

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego

Wyniki sondażu opinii publicznej na Ukrainie

OCZAMI UKRAIŃCÓW

POLSKA KULTURA OCZAMI UKRAIŃCÓW

Wyniki sondażu opinii publicznej na Ukrainie

Sondaż

Info Sapiens

Raport

Mychajto Stolnykowycz
Inna Wołosewycz

Wstęp

Łukasz Adamski

Tłumaczenie

Katarzyna Poźniak

Copyright by

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego

Projekt graficzny i układ

dobosz.studio

ISBN

978-83-66883-38-3

Wydawca

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego
ul. Jasna 14/16A, 00-041 Warszawa, Polska
tel. +48 22 295 00 30
fax +48 22 295 00 31
e-mail: kontakt@mieroszewski.pl
www.mieroszewski.pl

Spis treści

1.	Wstęp	6
2.	Informacje o badaniu	8
3.	Zainteresowanie kulturą polską i jej znajomość	12
4.	Stosunek do wybranych zagadnień dotyczących kultury ukraińskiej i polskiej	26
5.	Zainteresowanie kulturą polską po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny	36

1. Wstęp

Co Ukraińcy wiedzą o polskiej kulturze? Jak postrzegają dziedzictwo przedrozbiorowej Rzeczypospolitej i czy identyfikują się z nim jako naród czy nie? Aby uzyskać odpowiedzi na te pytania, ważne także pod względem politycznym, Centrum Mieroszewskiego opracowało ankietę, mierzącą stosunek do tych zagadnień ukraińskiej opinii publicznej. Jej kształt został skonsultowany z „Info Sapiens”, renomowanym ośrodkiem badań socjologicznych z Kijowa. Następnie badacze z tej pracowni na zlecenie Centrum Mieroszewskiego przeprowadzili telefoniczny sondaż we wszystkich tych regionach Ukrainy, które w ostatniej dekadzie października i pierwszej dekadzie listopada 2022 r. nie znajdowały się pod rosyjską okupacją.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie rezultatów badania¹, a zarazem opatrzenie ich komentarzem. Wydaje się on niezbędny, bo wnioski płynące z sondażu są istotne nie tylko dla analityków relacji polsko-ukraińskich, ale i dla osób je kształtujących, zaangażowanych w realizację polskiej polityki zagranicznej i prowadzenie dyplomacji kulturalnej.

W pierwszym rzędzie sondaż ujawnił, że **Polska jest dla Ukraińców krajem o bardzo atrakcyjnej kulturze**, przy czym bardziej są nią zainteresowani mieszkańcy zachodnich i centralnych obwodów. Zwróćmy uwagę, że w rankingu krajów, których kultura Ukraińcom wydaje się najciekawsza, Polska z 43% spontanicznych wskazań znalazła się na miejscu pierwszym, wyprzedzając Niemcy [35%], Anglię [34%], Włochy [27%] i Francję [26%]. Tak wysokie miejsce jest efektem wskazań młodzieży [46%] oraz osób powyżej 45 roku życia – we wszystkich tych grupach Polska zebrała największą liczbę głosów – a także pokłosem poglądów respondentów z Ukrainy Zachodniej, Północnej i Środkowej. W Galicji odsetek wskazań na Polskę sięgnął 57%. Jedynie w Kijowie i w innych miastach powyżej 500 tys. mieszkańców polska kultura znalazła się na drugim miejscu, po angielskiej.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że prawie połowa Ukraińców (48,5%) informacje o Polsce czerpie nie tylko z mediów, ale i od przyjaciół i znajomych, a 12% mówi, że sami mieszkali w Polsce.

Bezapelacyjnie **Polacy wygrali też (72%) we wskazaniach na naród ościenny, którego kultura Ukraińcom wydaje się szczególnie bliska**. Przy tym na obszarach, które znajdowały się przez stulecia pod polskimi wpływami, odsetek wskazań na Polaków okazał się jeszcze wyższy niż w innych regionach. Na Ukrainie Prawobrzeżnej² – jak dla celów sondażu nazwano w sposób uproszczony obszar obejmujący Wołyń, Podole i Kijowszczyznę – na Polaków wskazało 81% respondentów, a w Galicji – aż 91%. **Te rezultaty kontrastują z niższym poziomem odczuwanej bliskości kulturowej w stosunku do innych narodów sąsiadujących z Ukrainą**. Na Białorusinów wskazało w tym kontekście 7% respondentów, a na Słowaków – 5%. Na miejscu 4. znaleźli się Mołdawianie, a na miejscu 5. – Rosjanie [4%], przy czym można domniemywać, że gdyby nie mieszkańcy wschodu Ukrainy – 11% z nich wskazało na Rosjan w odpowiedzi na to pytanie – to miejsce północno-wschodnich sąsiadów Ukraińców byłoby jeszcze niższe. Jedynie 2% mieszkańców Ukrainy Prawobrzeżnej wskazało na Rosjan,

a spośród ankietowanych mieszkańców Galicji narodu tego nie wymienił nikt.

Zwróćmy uwagę, że 56% Ukraińców deklaruje zainteresowanie polską kulturą, np. książkami czy filmami. W Galicji wskaźnik zainteresowania Polską sięgnął 60%, a na pozostałej części prawobrzeżnej części Ukrainy – 65%.

Innym wnioskiem jest to, że **wśród Ukraińców obserwuje się duży popyt na poznanie Polski i polskiej kultury**. 27% Ukraińców, w tym 35% respondentów spośród młodzieży do 24 roku życia, stwierdziło w badaniu, że po wybuchu wojny polską kulturą zaczęło się interesować bardziej, 34% oznajmiło, że zaczęło się bardziej interesować odpoczynkiem i turystyką w Polsce, a 36% – że zaczęło częściej kupować polskie produkty. Ukraińcy uważają zarazem, że w telewizji jest za mało polskich filmów i seriali [74% wspiera tę tezę, a 8% nie zgadza się z nią], a w szkołach za mało mówi się o polskiej kulturze [55% Ukraińców jest takiego zdania, a przeciwnego – 12%].

Wydaje się też, że Ukraińcy nie mają nic przeciwko zastępowaniu kultury rosyjskiej, obecnie intensywnie rugowanej z ukraińskiej przestrzeni, kulturą polską. W tym kontekście zwraca uwagę jedno z pytań sondażu o stosunek do pomysłu zastąpienia w ukraińskich szkołach utworów Aleksandra Puszkina dziełami Adama Mickiewicza. 69% Ukraińców poparłoby taką inicjatywę, a 22% jest przeciwnych temu pomysłowi. (W Galicji stosunek głosów „za” i „przeciw” wynosi 91% do 5%, na Prawobrzeżu 75% do 15%, a na Ukrainie Wschodniej „za” jest 48%, a „przeciwko” 24%).

1 W niniejszym tekście omawiamy najciekawsze wyniki sondażu. Niektóre odpowiedzi respondentów podajemy nie tylko w skali całego kraju, ale i w odniesieniu do niektórych regionów lub niektórych grup wiekowych. Czynimy tak tam, gdzie odbiegają one zauważalnie od danych dla całego kraju, a różnica może ilustrować pewien trend lub zjawisko – np. korelację poziomu wiedzy o Polsce i zainteresowania nią oraz geograficznej odległości historycznej bliskości do Polski danego regionu Ukrainy.

2 W języku polskim sprzed I wojny światowej terminem odpowiadającym dzisiejszej nazwie „Ukraina” była „Ruś”, analogicznie język ukraiński określano jako język ruski. Słowo: „Ukraina” w języku istniało, lecz oznaczało obszar dzisiejszej Ukrainy Centralnej, przy czym dzieliła się ona na Ukrainę Lewobrzeżną (na wschód od Dniepru) i Ukrainę Prawobrzeżną, czyli położoną na zachód od Dniepru, lecz na wschód od innych prowincji Rusi: Wołynia i Podola.

Zarazem **znajomość polskiej kultury na Ukrainie, poza Galicją, wydaje się co najwyżej umiarkowana**. 51% Ukraińców nie jest w stanie wymienić żadnego znanego Polaka. Spośród nieżyjących postaci polskiej kultury **największą rozpoznawalnością cieszy się bezapelacyjnie Fryderyk Chopin (81%), a kolejne dwa miejsca zajmują Adam Mickiewicz (32%, przy tym 44% w Kijowie, a 41% w Galicji) i Henryk Sienkiewicz (18%, w Kijowie – 25%)**. Ponadto 15% Ukraińców odpowiedziało poprawnie, kim był Stanisław Lem, 8% – Andrzej Wajda (12% w Galicji), 3,5% – Czesław Miłosz (7% w Kijowie) oraz 2% – Stanisław Moniuszko. Natomiast **spośród postaci żyjących Jerzego Hoffmana zidentyfikowało poprawnie 24% Ukraińców, a kolejne miejsce zajął Roman Polański (17%, przy czym 23% w Galicji i 26% w Kijowie)**. Agnieszkę Holland rozpoznało 4% Ukraińców, przy tym 8% w Galicji; a Olgę Tokarczuk – 2%.

W badaniu zapytano też, jacy Polacy spontanicznie przychodzą na myśl Ukraińcom, gdy myślą o sąsiednim narodzie. Tutaj na pierwszym miejscu uplasował się prezydent Andrzej Duda (22% wskazań) oraz niektórzy jego poprzednicy: Lech Kaczyński (7%), Lech Wałęsa (5%) oraz Aleksander Kwaśniewski (4%). Odnotować też należy wskazania na aktorkę Barbarę Brylską, znaną na obszarze byłego Związku Sowieckiego z kultowego filmu *Ironia losu* lub *Z lekką parą* oraz na Adama Mickiewicza (po 4%). Widać przy tym podziały regionalne: w Galicji Andrzej Duda miał 37% wskazań, a Adam Mickiewicz uplasował się na drugim miejscu (11%) przed Lechem Wałęsą (10%). Na Prawobrzeżu obecny polski prezydent miał 28% wskazań, Lech Kaczyński – 8%, a Adam Mickiewicz – 5% (w samym Kijowie 8%). Natomiast na południu czy wschodzie Ukrainy Mickiewicz miał mniej niż 2%, zarazem w tych regionach Barbara Brylska uzyskała znacznie więcej wskazań niż w centrum i na zachodzie kraju.

Jednocześnie okazało się, że **Ukraińcy mają niewielką lub znikomą wiedzę o Polakach urodzonych na ziemiach stanowiących część państwa ukraińskiego**. Juliusz Słowacki, narodzony w Krzemieńcu, został rozpoznany i właściwie skojarzony przez 6% Ukraińców, Ignacy Jan Paderewski, urodzony w Kuryłówce na Podolu, przez 2,5%, a Karol Szymanowski, urodzeniec Tymoszwówki na Kijowszczyźnie – przez 3%. Lwowianie – Stanisław Lem i Wojciech Kilar – zostali właściwie rozpoznani przez, odpowiednio, 15 i 1% Ukraińców.

Sondaż ujawnił przewagę pozytywnych skojarzeń z przedzoborową Rzeczpospolitą nad negatywnymi oraz zaawansowany proces internalizacji jej dziedzictwa kulturowego. 61% Ukraińców uważa, że kościoły rzymskokatolickie, zamki czy pałace w Galicji, na Wołyniu, Podolu i Kijowszczyźnie należą zarówno do polskiego, jak i ukraińskiego dziedzictwa kulturowego, 11% Ukraińców uważa, że są one jedynie dziedzictwem polskim, a 15% – jedynie ukraińskim.

Terminy wiążące się z dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej u Ukraińców wywołują przede wszystkim pozytywne skojarzenia. Szlachta jest odbierana pozytywnie przez 29% respondentów, a negatywnie przez 25%, przy czym w Galicji odsetek pozytywnych odpowiedzi sięgnął 31%, a negatywnych – 21%. Z kolei

„Rzeczpospolita” [a w języku ukraińskim termin ten dotyczy tylko przedzoborowego państwa polsko-litewskiego] ma 40% pozytywnych skojarzeń, w tym 11% – bardzo pozytywnych, oraz 14% negatywnych. Zwraca uwagę, że w Galicji odsetek pozytywnych skojarzeń z Rzeczpospolitą wyniósł 46%, a negatywnych – 10%, w Kijowie zaś 41% i 10%.

Film Jerzego Hoffmana *Ogniem i Mieczem* obejrzało 56% ankietowanych Ukraińców. Spośród tej grupy 44% stwierdziło, że im się podobał, a 6% nie podobał się. Ewidentnie jednak Ukraińcy wciąż pozostają pod oddziaływaniem szkolnych programów historii i literatury ukraińskiej, gloryfikującej nie tylko kozaków – stanowiących jeden z głównych węzłów pamięci ukraińskiej kultury narodowej, ale nawet hajdamaków. Ten ostatni termin ma 62% pozytywnych skojarzeń i 7% negatywnych. Z tych odpowiedzi można wywnioskować, że respondenci nie zdają sobie sprawy z tego, iż historycy piszący o Rzeczypospolitej pozytywnie lub neutralnie zazwyczaj oceniali zjawisko hajdamacczyni, w tym Rzeź Humańską, bardzo ujemnie.

Badanie w sposób pośredni dowodzi, że na opór większości Ukraińców wciąż trafia inny element dziedzictwa kulturowego dawnej Rzeczypospolitej, a mianowicie alfabet łaćniński, który w XIX w. bywał na Ukrainie Prawobrzeżnej używany – równoległe z cyrylicą – do zapisu języka ukraińskiego. Pomysł, aby przejść na alfabet łaćniński – zgłaszane przez niektórych ukraińskich intelektualistów i przedstawicieli władz – popiera 4% Ukraińców; natomiast 21% opowiedziało się w sondażu za wariantem serbskim, a więc paralelnym funkcjonowaniem dwóch alfabetów: cyrylicznego i łaćnińskiego. 70% uważa zaś, że nie ma potrzeby zmieniać statusu cyrylicy. Najwięcej zwolenników przejścia na alfabet łaćniński jest w Galicji i Kijowie (ok. 6,5% i 22% zwolenników wariantu serbskiego) oraz wśród ludzi młodych – w grupie do 34 roku życia zwolenników takiego rozwiązania jest 29%.

Ogółem wyniki sondażu należy uznać za **przejaw ogromnej ogólnonarodowej sympatii Ukraińców do Polski i polskiej kultury**. Oczywiście wiadomo, że na wysokim poziomie utrzymywała się ona od lat, co zresztą znalazło odzwierciedlenie w wielu badaniach socjologicznych. Jednakże po napaści Rosji na państwo ukraińskie oraz po doświadczeniu ogromnej pomocy państwa polskiego udzielanej Ukrainie oraz gościnności Polaków w stosunku do ukraińskich uchodźców ta duża sympatia wzrosła jeszcze bardziej. Obecnie deklarowane odczuwanie bliskości do polskiej kultury znajduje się na unikatowo wysokim poziomie. Wraz z nim pojawia się spora potrzeba intensyfikacji kontaktów kulturalnych Ukrainy z Polską i zainteresowanie odbiorem polskiej produkcji kulturalnej. Przewaga pozytywnych skojarzeń z epoką przedzoborową nad negatywnymi oraz duży poziom internalizacji dziedzictwa dawnej Rzeczypospolitej jest dobrym prognostykiem zarówno dla dialogu historycznego, jak i dla dalszego zacieśniania więzi obu krajów i obu narodów.

2. Informacje o badaniu

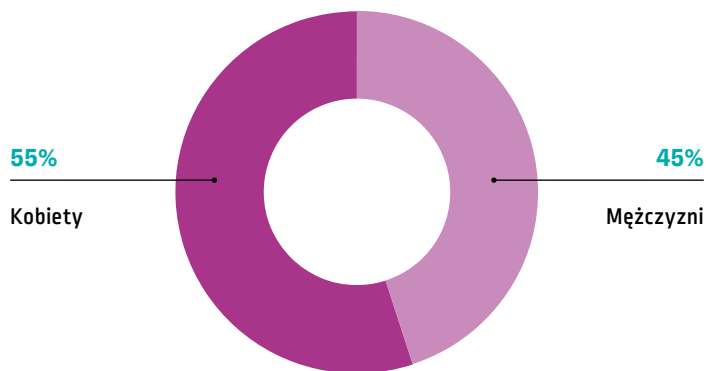
Metodologia

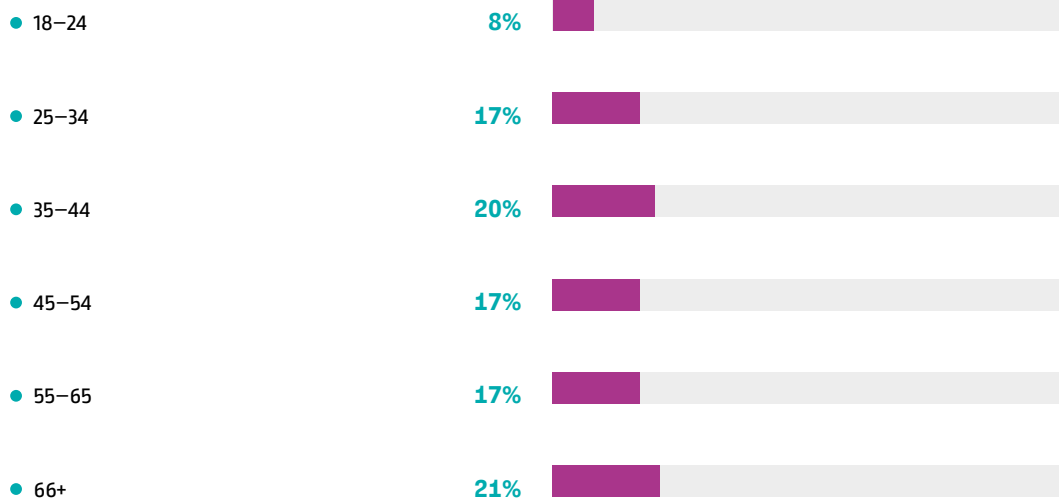
- **Respondenci:**
Dorośli mieszkańcy Ukrainy (powyżej 18 r. życia).
- **Sposób prowadzenia:**
Wywiady telefoniczne z połączeniami na numery telefonów komórkowych za pośrednictwem komputera (CATI).
- **Badanie zostało przeprowadzone**
w dniach 20 października–8 listopada 2022 r.
- **Geografia:**
Ukraina (badanie nie zostało przeprowadzone w Autonomicznej Republice Krymu, w Sewastopolu oraz na terenie innych tymczasowo okupowanych przez Rosję terytoriach Ukrainy, gdzie ukraińscy operatorzy nie świadczą usług telefonii komórkowej. Badanie nie obejmuje także Ukraińców, którzy wyjechali za granicę). W celu przeprowadzenia badania wyróżniliśmy regiony, które miały wielowiekowe powiązania historyczne z Polską – Galicja i Ukraina Prawobrzeżna (bez Zakarpacia i Bukowiny).
- **Informacja dodatkowa**
Na części wykresów dane nie sumują się do 100%. Sytuacja taka występuje w pytaniach wielokrotnego wyboru. W przypadku pytań z możliwą jedną odpowiedzią minimalne odchylenia od 100% wiążą się z zaokrągleniami procentowania.

Struktura próby

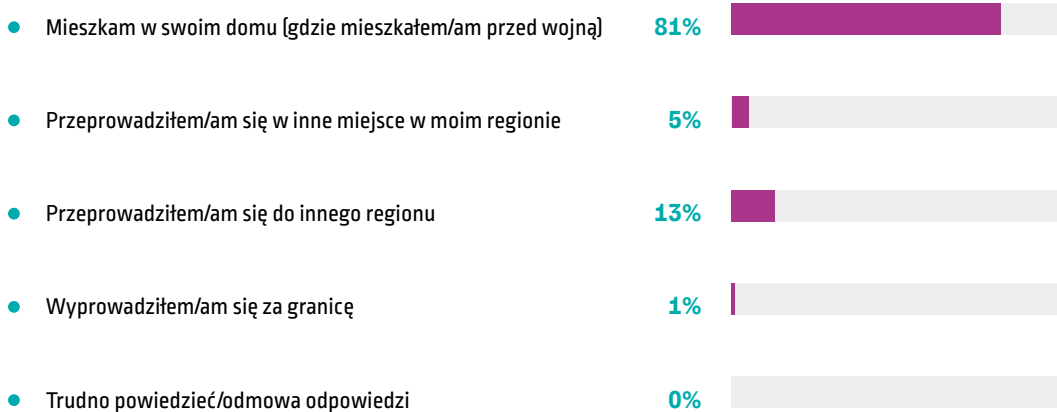
Płeć

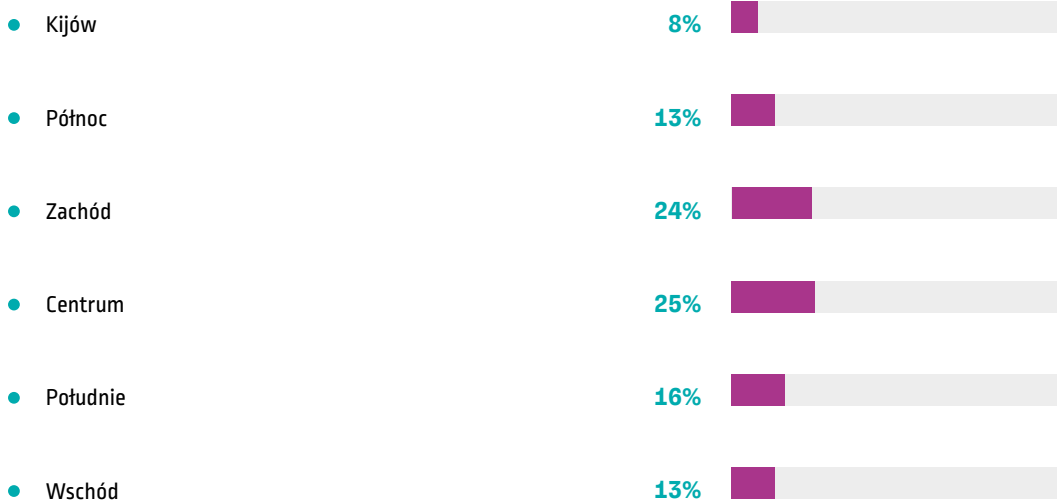
Wiek

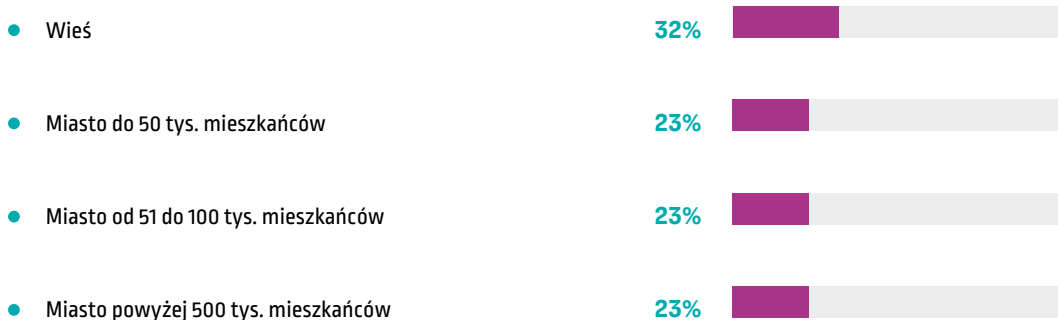
Co najlepiej opisuje Pana / Pani miejsce zamieszkania?

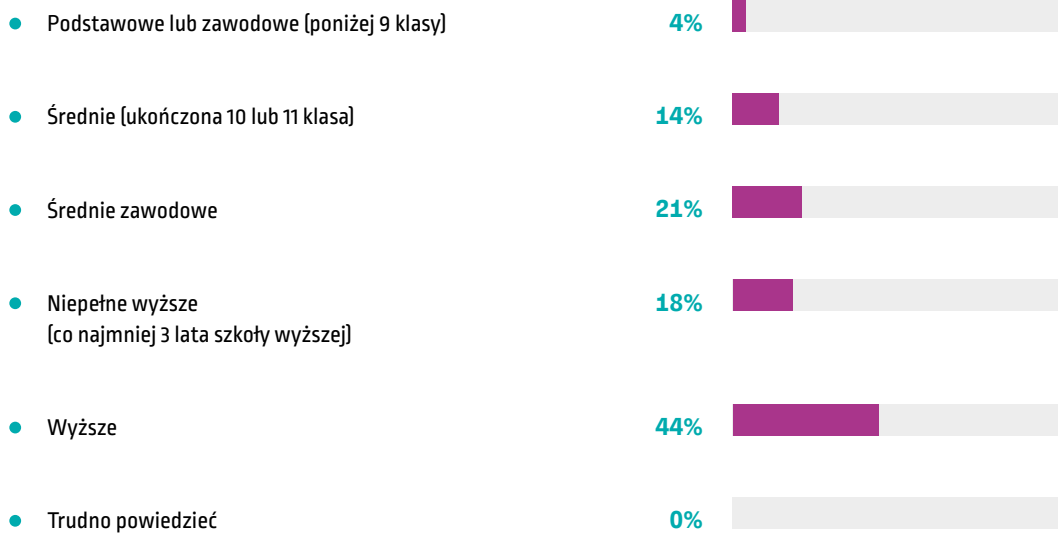
Region

Obszar zamieszkania

Wykształcenie

3

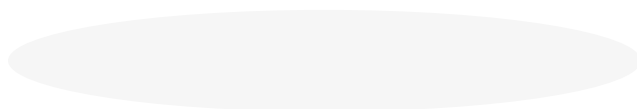
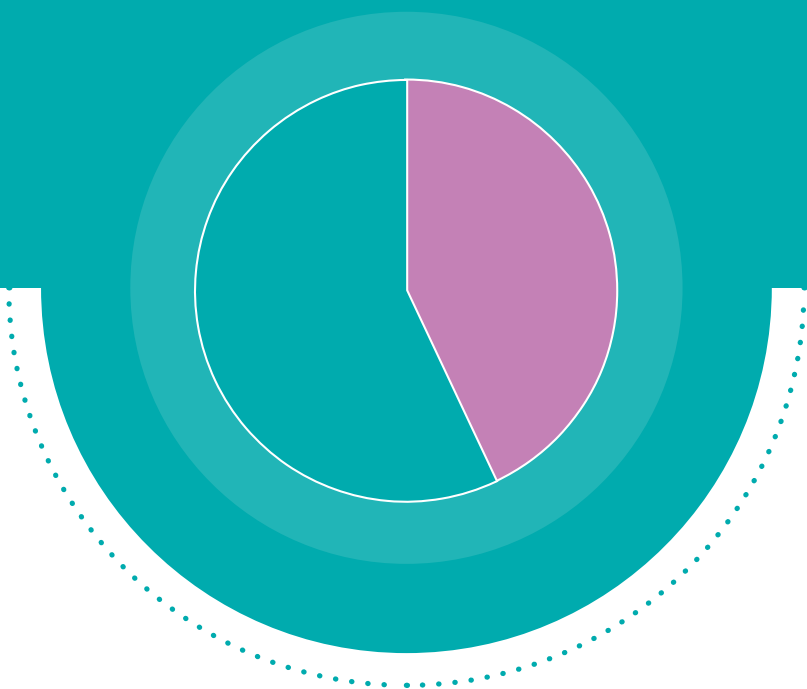

Zainteresowanie kulturą polską i jej znajomość

Kultura jakich krajów europejskich
wydaje się Panu/Pani szczególnie
interesująca?

Polski

43%

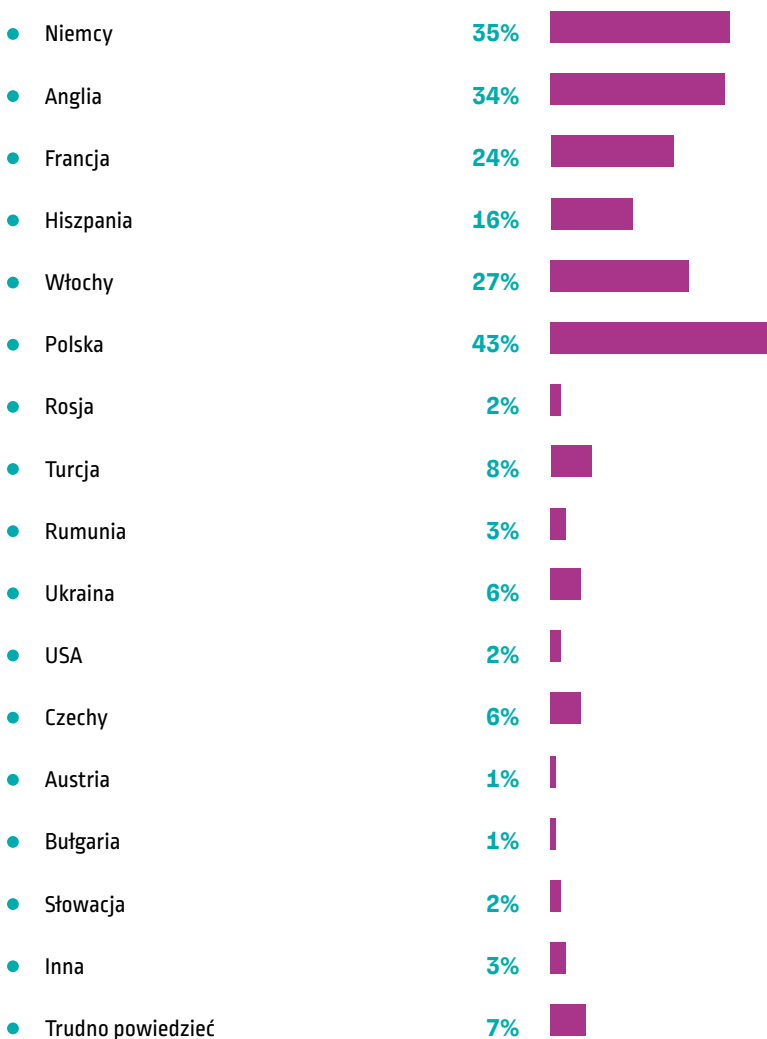
Ukraińcy odczuwają bliskość kulturową z narodem polskim.

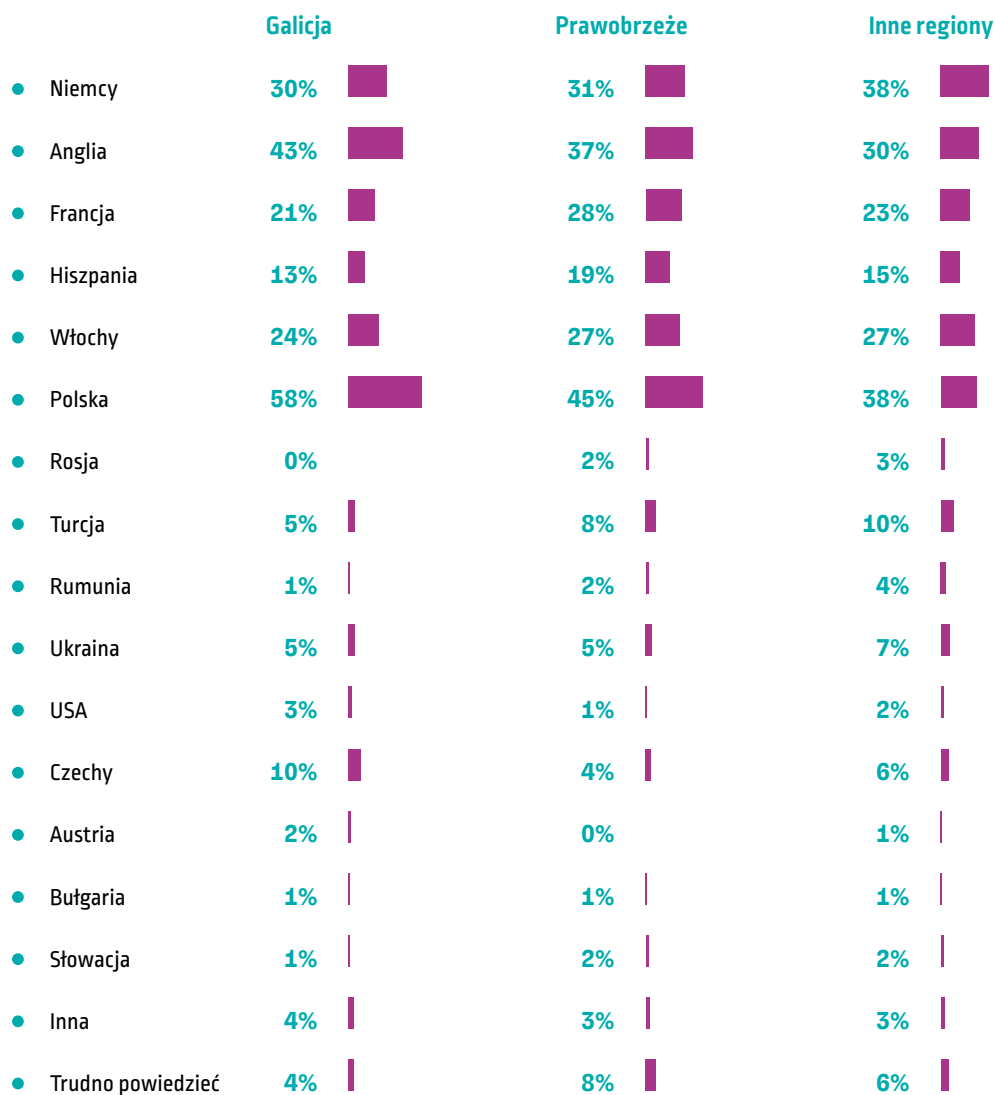
→ 43% Ukraińców uważa kulturę Polski za najciekawszą spośród krajów europejskich. Trochę mniej responden-

tów za najciekawszą uważa kulturę Niemiec (35%), Anglii (34%) oraz Włoch (27%).

↓ PYTANIE:

Kultura jakich krajów europejskich wydaje się Panu/Pani szczególnie interesująca?

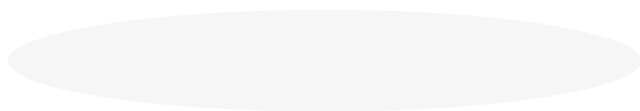
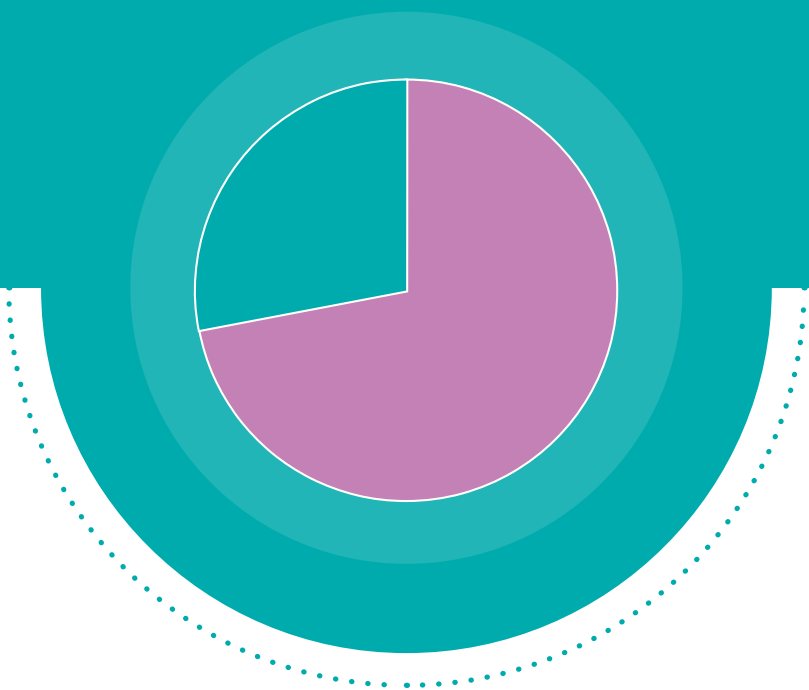

Który spośród narodów sąsiedzkich
Ukrainy wydaje się Panu/Pani
szczególnie bliski kulturowo?

Polacy

72%

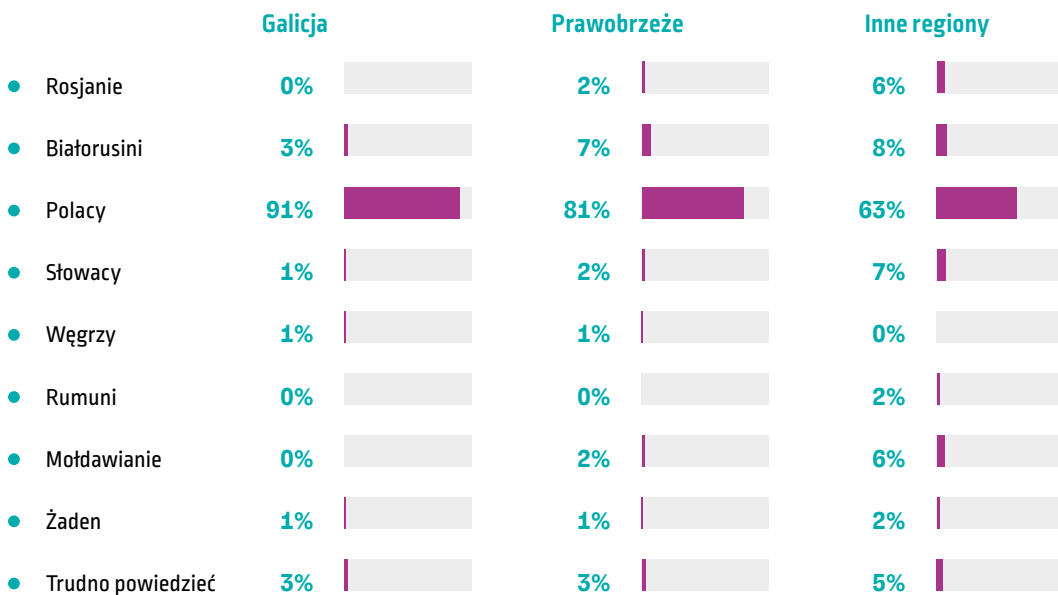
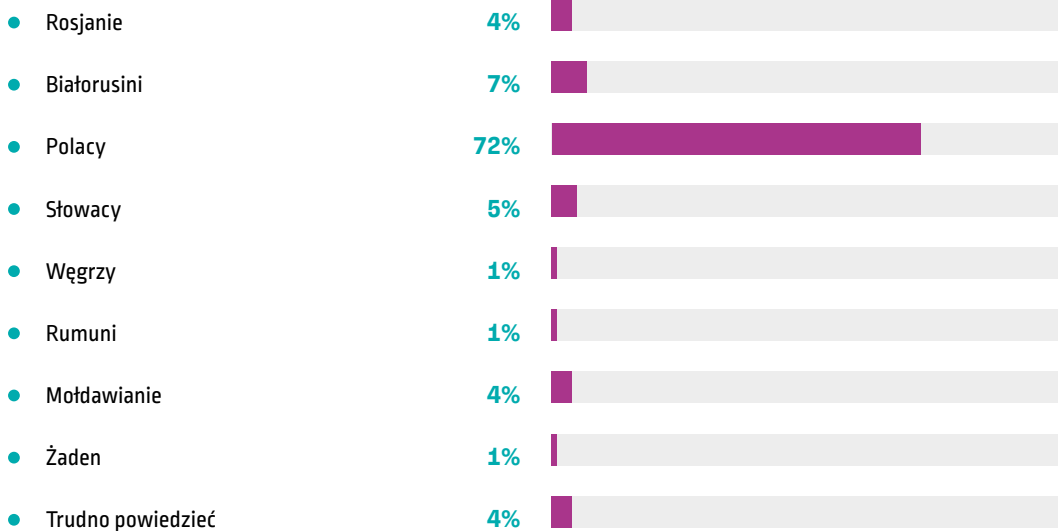

→ **72%** uważa Polaków za najbliższych kulturowo spośród sąsiednich narodów. W Galicji i na Ukrainie

Prawobrzeżnej, takich odpowiedzi pojawiło się więcej – odpowiednio **91%** i **82%**.

↓ PYTANIE:

Który spośród narodów sąsiedzkich Ukrainy wydaje się Panu/Pani szczególnie bliski kulturowo?

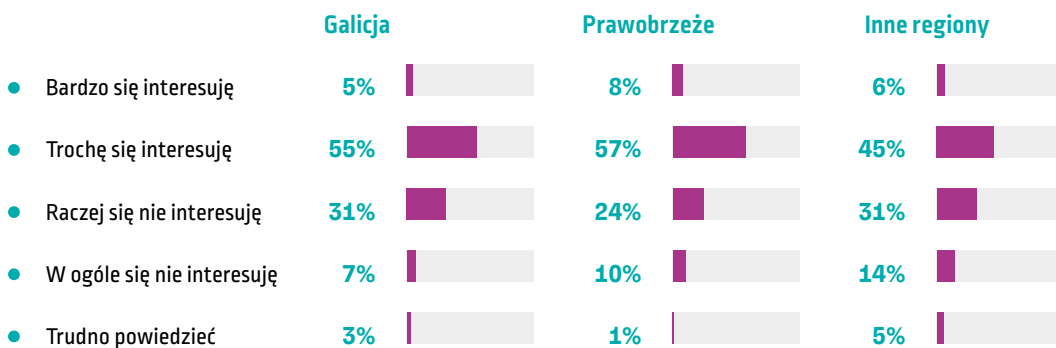
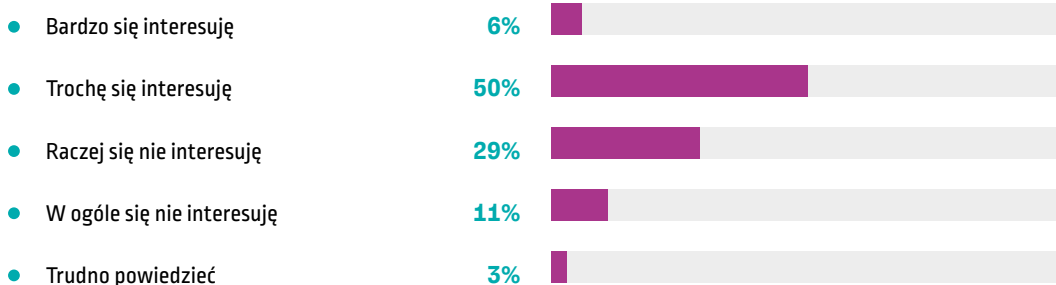

→ Połowa respondentów (50%) zaznaczyła, że ogólnie interesuje się kulturą polską, kolejne 6% jest bardzo zainteresowanych. Najwyższy poziom zainteresowania występuje na Ukrainie Prawobrzeżnej. 65% jest

częściowo lub bardzo zainteresowanych. W Galicji kulturą polską interesuje się 60%, w pozostałych regionach – około połowa badanych (51%).

↓ PYTANIE:

W jakim stopniu interesuje się Pan/Pani polską kulturą, np. polskimi książkami czy filmami?

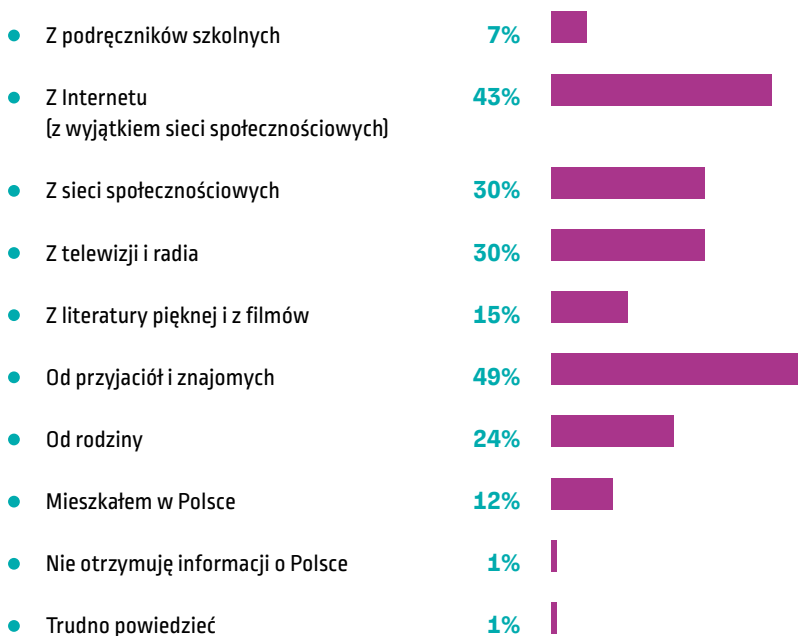

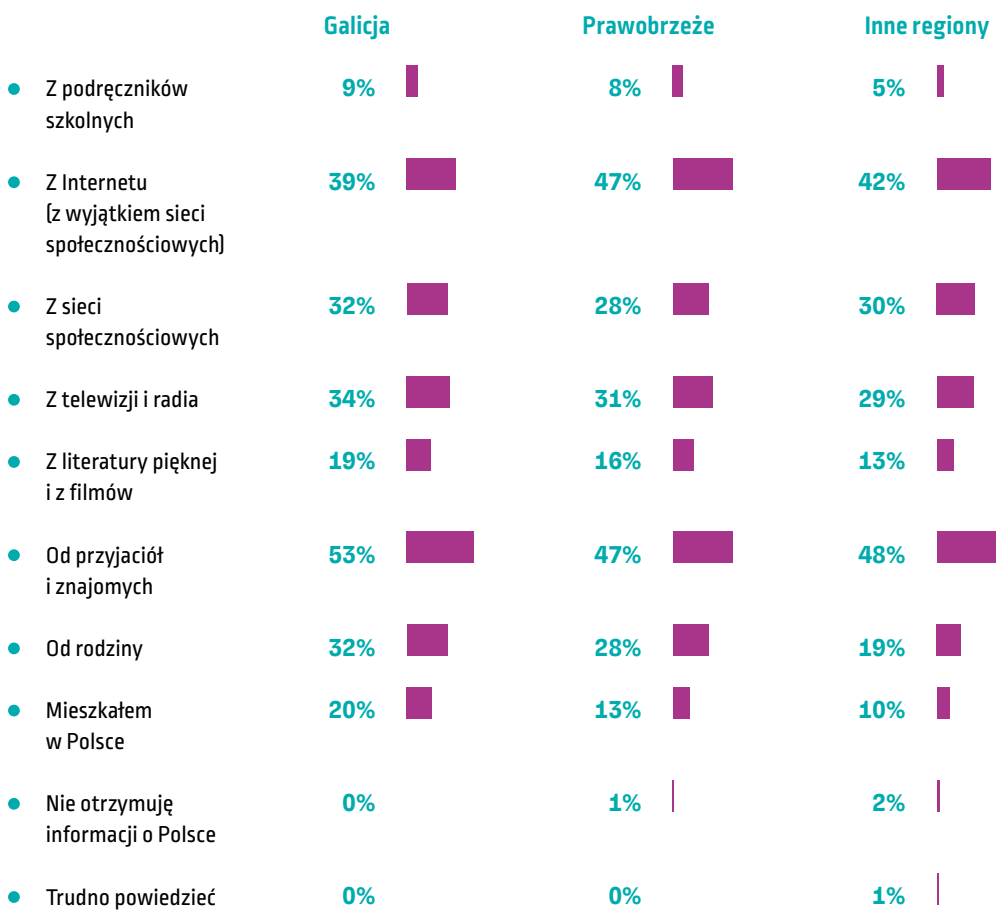
→ Najpopularniejszymi źródłami informacji o Polsce są przyjaciele i znajomi (49%) oraz internet (43%). 30%

respondentów zaznaczyło, że czerpie informacje z telewizji, radia i portali społecznościowych.

↓ PYTANIE:

Skąd czerpie Pan/Pani informacje o Polsce?

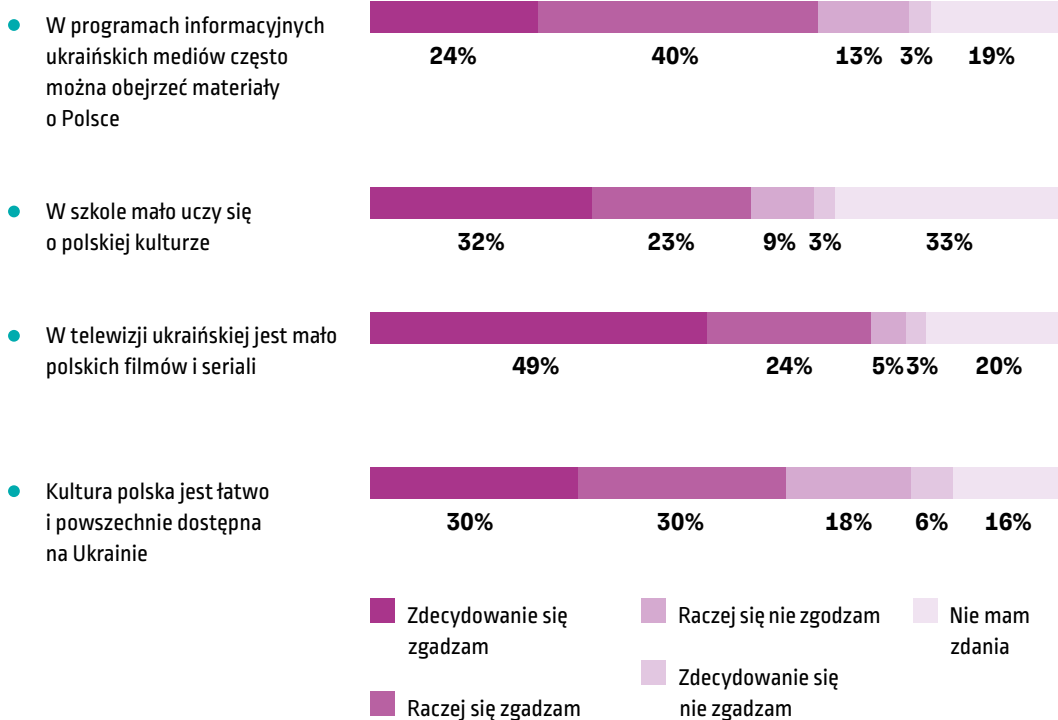

→ **60%** Ukraińców uważa, że kultura polska jest szeroko dostępna w Ukrainie, ale jest ona dostępna głównie za pośrednictwem środków masowego przekazu i nie jest prezentowana na głębszym poziomie. **64%** badanych uważa, że w ukraińskich środkach masowego prze-

kazu jest dostateczna ilość materiałów o Polsce. **73%** respondentów uważa, że w ukraińskiej telewizji jest mało polskich filmów i seriali. **55%** zgadza się z tym, że w szkołach niewiele mówi się o polskiej kulturze.

↓ PYTANIE:

Czy Pan/Pani się zdecydowanie zgadza z następującymi zdaniem, raczej zgadza, raczej nie zgadza, zdecydowanie nie zgadza czy nie ma Pan/Pani zdania?

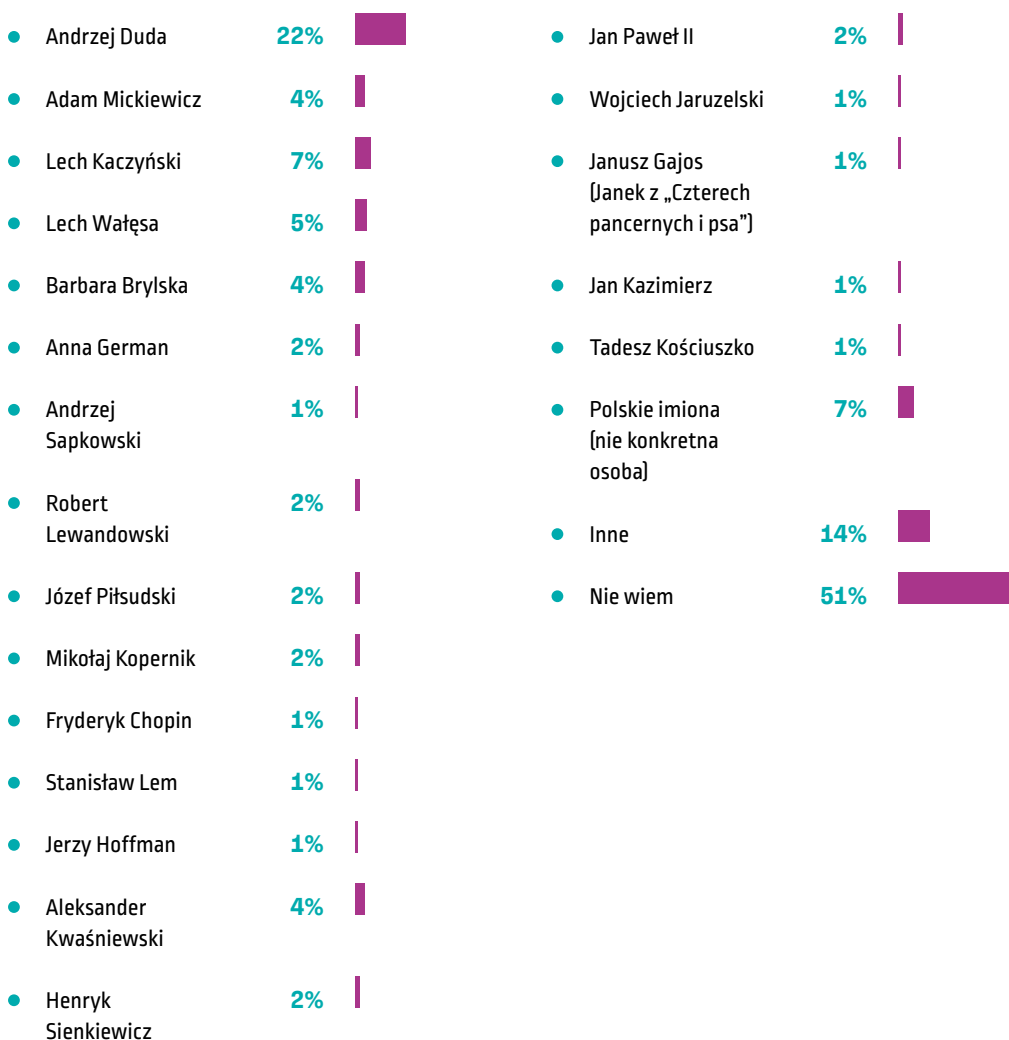

→ **Prawie połowa badanych (49%) potrafi spontanicznie wymienić nazwiska znanych Polaków.** Najczęściej wymieniano obecnego prezydenta Polski – Andrzeja Dudę [22%]. Drugie i trzecie miejsce zajęli polscy politycy, którzy wcześniej sprawowali funkcję prezy-

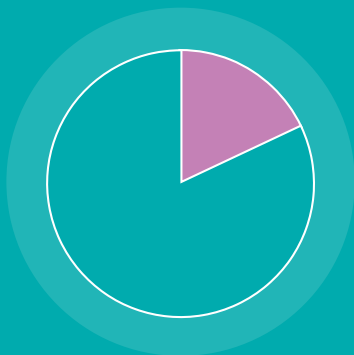
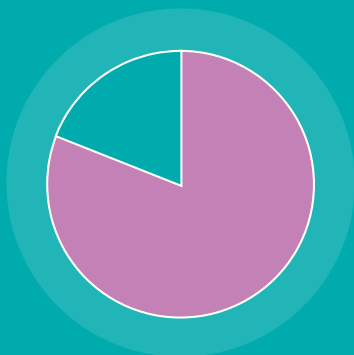
denta – 7% wymieniło Lecha Kaczyńskiego, 5% Lecha Wałęsę. 4% badanych wymieniło aktorkę Barbarę Brylską, poetę Adama Mickiewicza (w Galicji – 11%) oraz byłego prezydenta Polski Aleksandra Kwaśniewskiego.

↓ PYTANIE:

Gdy myśli Pan/Pani o Polsce, nazwiska jakich Polaków przychodzą Panu/Pani spontanicznie do głowy?

Czy słyszał Pan/Pani o sławnych Polakach zasłużonych dla kultury?

Znam imię
i nazwisko
i wiem kto to:

Fryderyk Chopin

81%

Adam Mickiewicz

32%

Henryk Sienkiewicz

18%

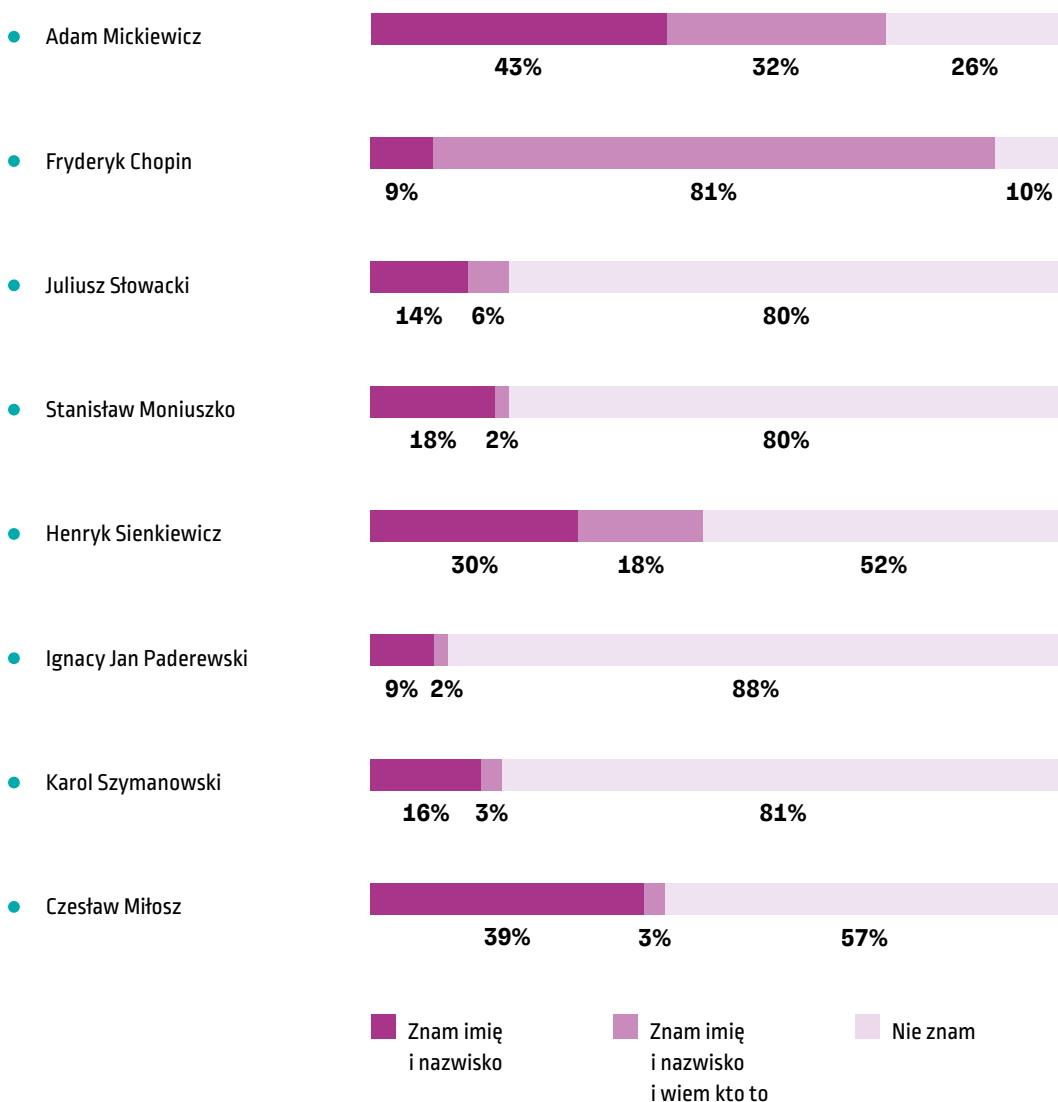

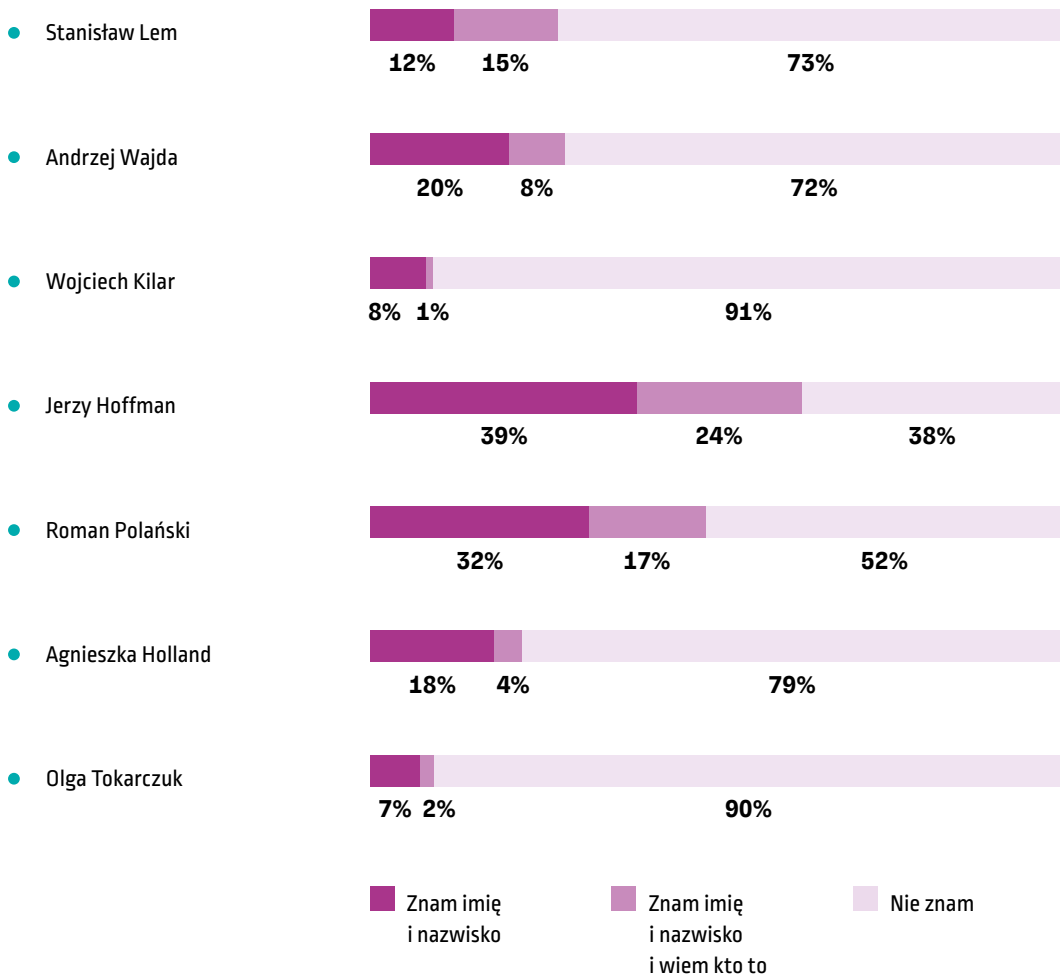
→ **Wśród postaci kultury polskiej najbardziej znany wśród Ukraińców jest kompozytor i pianista Fryderyk Chopin: 81% zna tę postać, a 9% słyszało jego nazwisko. 32% wie kim był Adam Mickiewicz, a 43% zna jego nazwisko, ale nie potrafi powiedzieć z czego jest znany.**

Postaci reżyserów Jerzego Hoffmana i Romana Polańskiego znane są odpowiednio dla **24%** i **17%** Ukraińców. Pisarze Henryk Sienkiewicz i Stanisław Lem znani są odpowiednio dla **18%** i **15%** badanych.

↓ **PYTANIE:**

Czy słyszał Pan/Pani o sławnych Polakach zasłużonych dla kultury?

4

Stosunek do wybranych zagadnień dotyczących kultury ukraińskiej i polskiej

Ukraińcy mają w większości wypadków pozytywne lub neutralne skojarzenia z terminami związanymi z historią stosunków polsko-ukraińskich.

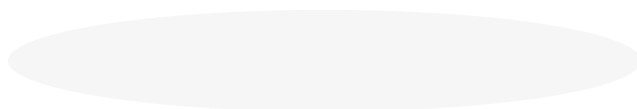
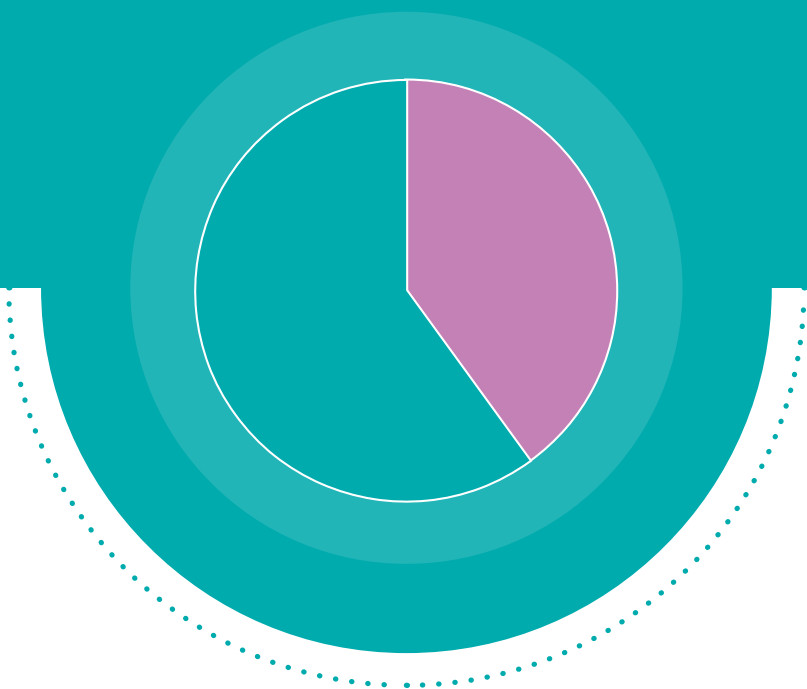
- U zdecydowanej większości badanych słowa „hajdamaka” i „wojewoda” wywołują pozytywne (62% i 59%) lub neutralne skojarzenia (27% i 32%). Słowo „hajdamaka” jest postrzegane bardziej pozytywnie w Galicji – 76%, podczas gdy na Ukrainie Prawobrzeżnej liczba ta wynosi 64%, a w innych regionach 58%.
- Słowo „pan” wywołuje pozytywne skojarzenia przeważnie w Galicji (61%). Podczas gdy na Ukrainie Prawobrzeżnej i w innych regionach pozytywne skojarzenia wywołuje tylko wśród 45% ankietowanych, negatywne – odpowiednio u 20% i 19%. Pojęcie „szlachta” jest bardziej kontrowersyjne: słowo wywołuje pozytywne skojarzenia u 29% Ukraińców, a negatywne u 25%.
- Nazwę dawnego państwa polsko-litewskiego – „Rzeczpospolita” pozytywnie ocenia 40% badanych, neutralnie – 38%. Tylko 14% ma skojarzenia negatywne.
- Tylko pojęcie „honor”* postrzegane jest wśród Ukraińców bardziej negatywnie niż pozytywnie. U 36% ankietowanych wywołuje skojarzenia raczej lub bardzo negatywne, pozytywne – u 26%. Jednak wśród mieszkańców Galicji tylko 22% ma negatywne skojarzenia, podczas gdy 46% respondentów postrzega to określenie pozytywnie.

* Słowo „honor” w języku rosyjskim ma znaczenie negatywne, jest synonimem wyolbrzymionego mniemania o sobie. W języku ukraińskim pierwotne znaczenie tego terminu było tożsame z językiem polskim, ale wiele osób odbiera go przez pryzmat semantyki języka rosyjskiego (przypr. Łukasz Adamski).

Jakie skojarzenia wywołuje u Pana/Pani termin Rzeczpospolita?

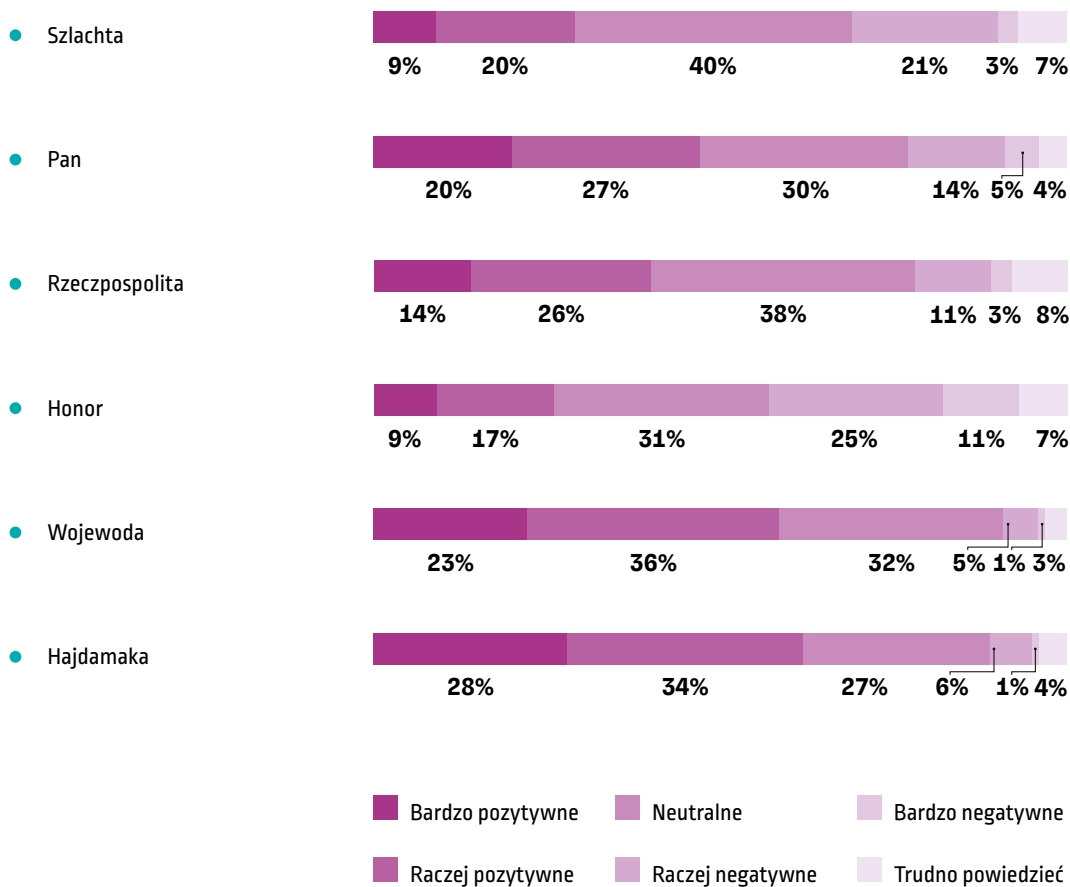
*bardzo pozytywne
i raczej pozytywne:*

40%

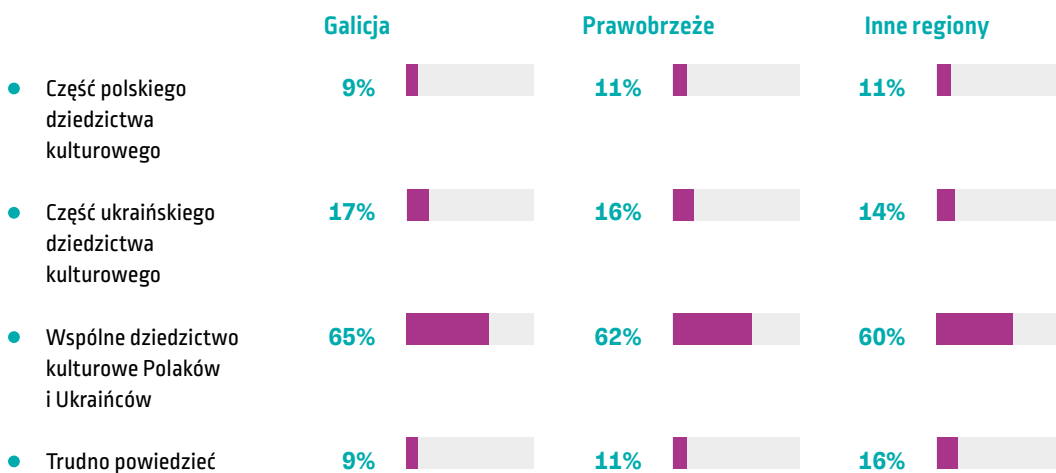
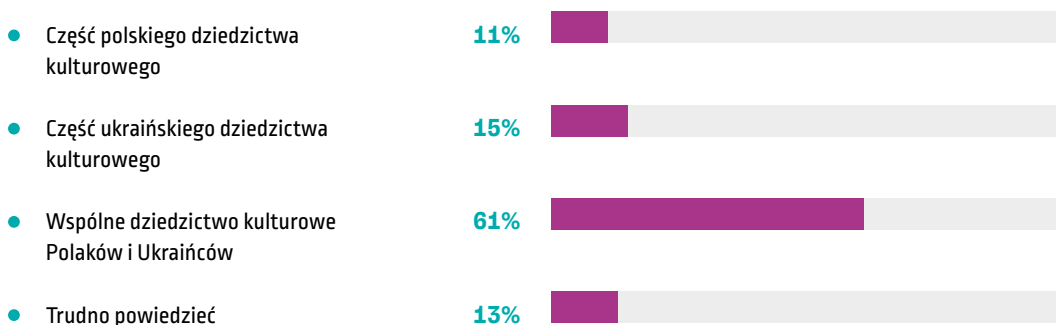
↓ PYTANIE:

Jakie skojarzenia wywołują u Pana/Pani terminy:

↓ PYTANIE:

Czy kościoły rzymskokatolickie, zamki i pałace, znajdujące się na całej Ukrainie Prawobrzeżnej, np. w Kamieńcu Podolskim, przeważnie stanowią:

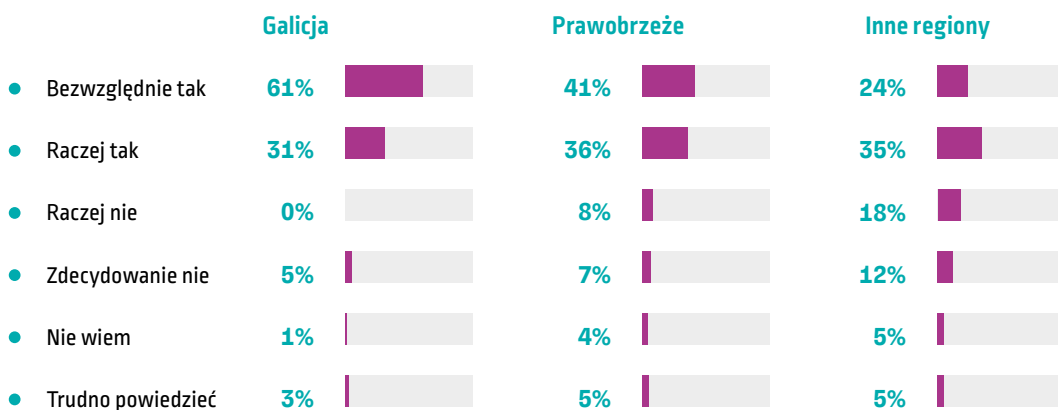
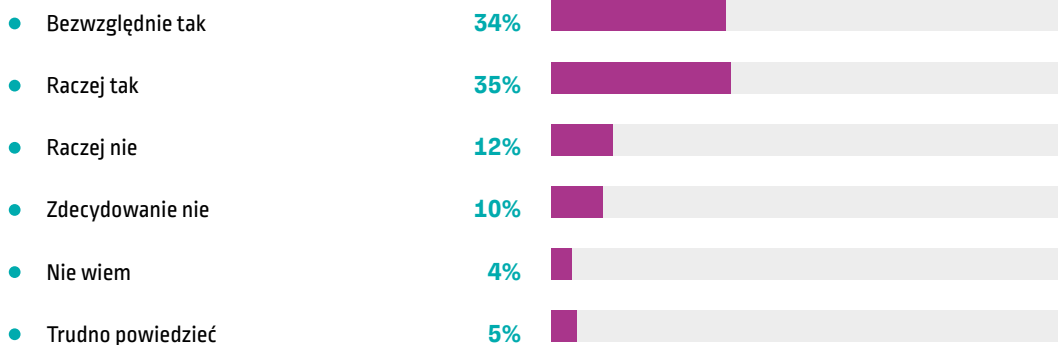

- Ponad połowa **[65%]** Ukraińców uważa kościoły rzymsko-katolickie, pałace i zamki na Ukrainie Prawobrzeżnej za wspólne dziedzictwo kulturowe Ukraińców i Polaków. **15%** uważa, że jest to wyłącznie część dziedzictwa ukraińskiego, **11%** – polskiego.
- Zastąpienie Aleksandra Puszkina w szkolnym programie nauczania Adamem Mickiewiczem jest w więk-

szości popierane przez przeważającą większość Ukraińców **[69%]**. W Galicji pomysł ten popiera **92%** ankietowanych, na Ukrainie Prawobrzeżnej – **77%**, w pozostałych regionach poziom poparcia jest nieco niższy, ale nadal opowiada się za tym ponad połowa respondentów – **60%**.

↓ PYTANIE:

Na Ukrainie trwa dyskusja, jakie utwory rosyjskich pisarzy i poetów powinny zostać zastąpione w szkolnym programie nauczania literatury. Czy uważa Pan/Pani, że zamiast Aleksandra Puszkina warto byłoby wprowadzić do programu szkolnego Adama Mickiewicza – wielkiego polskiego poetę i dramaturga, który w swych utworach analizował despotyzm carskiej Rosji?

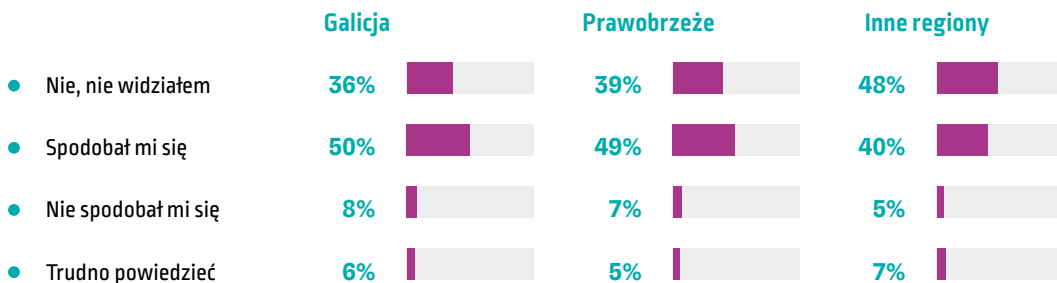
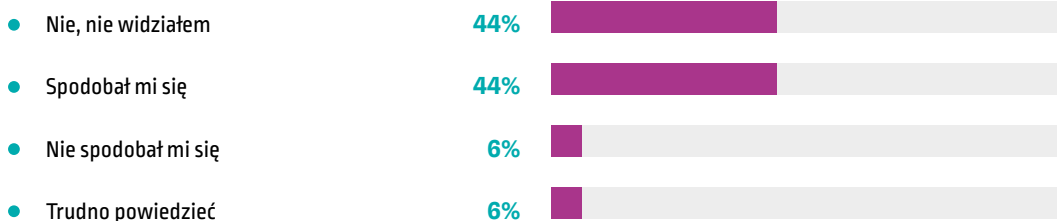

→ Film Jerzego Hoffmana *Ogniem i Mieczem* o wojnie Rzeczypospolitej z kozakami Chmielnickiego widziała

i była w stanie ocenić połowa ankietowanych. Większości z nich film się podobał (88%).

↓ PYTANIE:

Czy widział Pan/Pani film Jerzego Hoffmana *Ogniem i mieczem o wojnie Rzeczypospolitej z kozakami Chmielnickiego*. Jeśli tak, to jak Pan/Pani ocenia ten film?

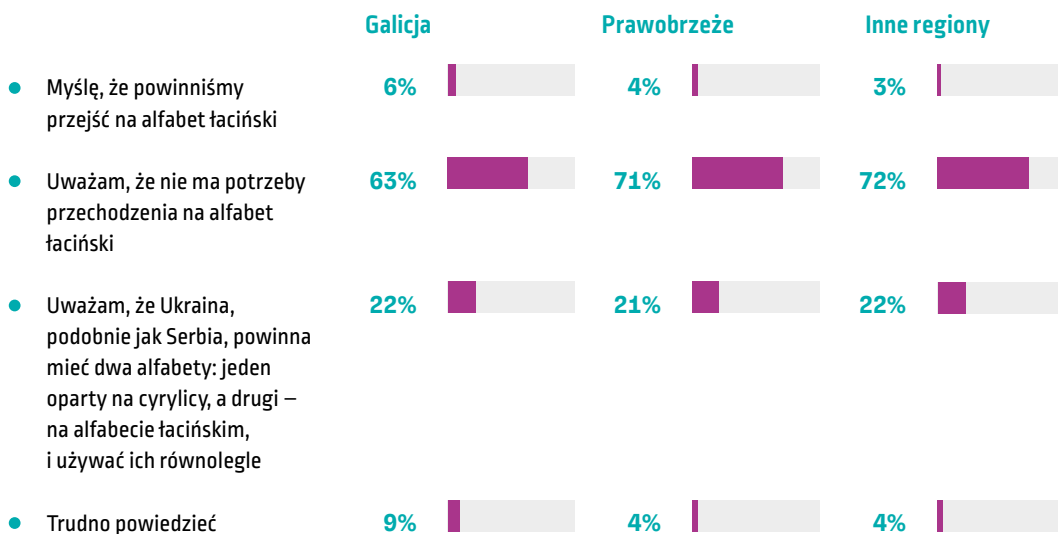
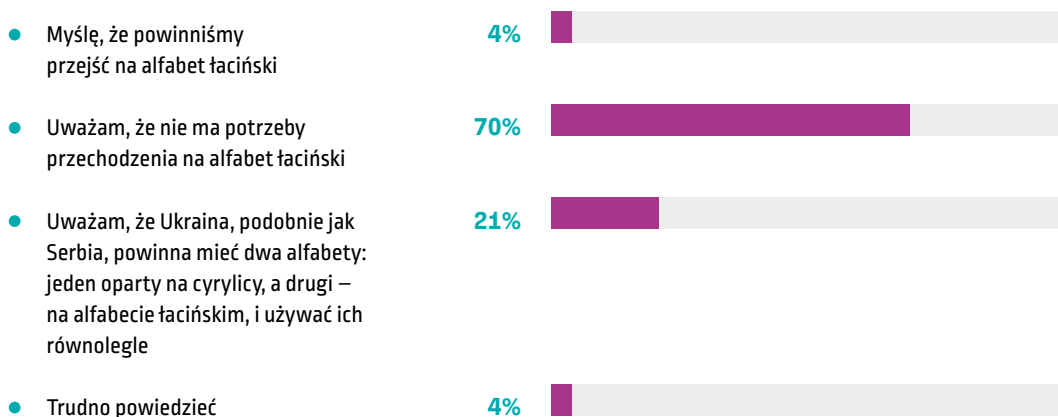

→ **21%** respondentów uważa za właściwe jednocześnie używanie cyrylicy i alfabetu łaćnińskiego w języku ukra-

ińskim, a dla **4%** pełne przejście na alfabet łaćniński jest niezbędne. Natomiast **70%** nie widzi takiej potrzeby.

↓ **PYTANIE:**

Na Ukrainie trwa dyskusja, czy należy zapisywać język ukraiński alfabetem łaćnińskim. A co Pan/Pani uważa?

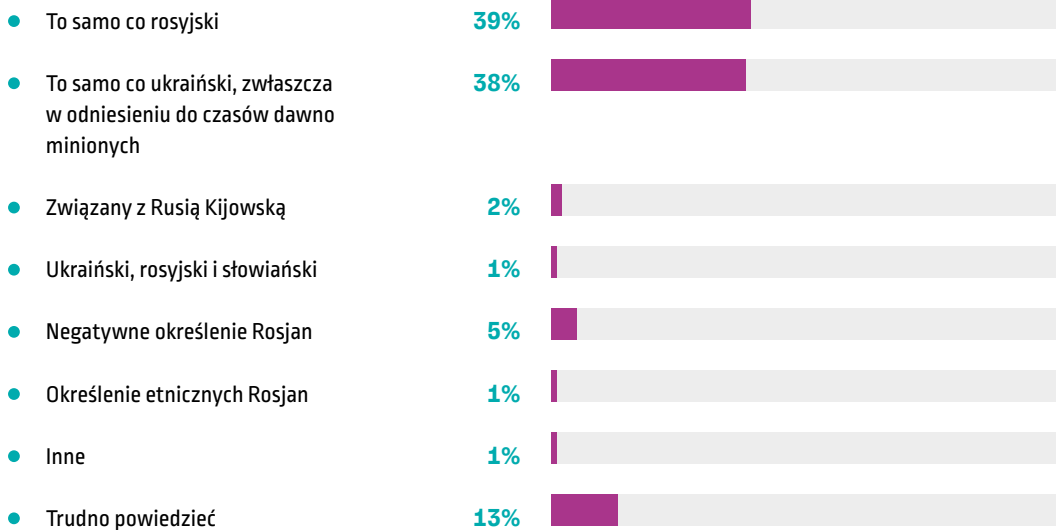
→ Wśród Ukraińców nie ma jednej interpretacji terminu „ruski”: **39%** uważa go za synonim słowa „rosyjski”, **38%** uważa, że oznacza to samo co „ukraiński”, szczególnie gdy mówimy o czasach dawnych. Respondenci, którym zadano to pytanie w języku rosyjskim (**16%** próby), ze względu na odmienną semantykę słowa (*ruskij*), częściej postrzegali to słowo jako tożsame z „rosyjski” – **41%** (**32%** – jako „ukraiński”) a **8%** z nich zrozumiało ten termin jako określenie etnicznych Rosjan.

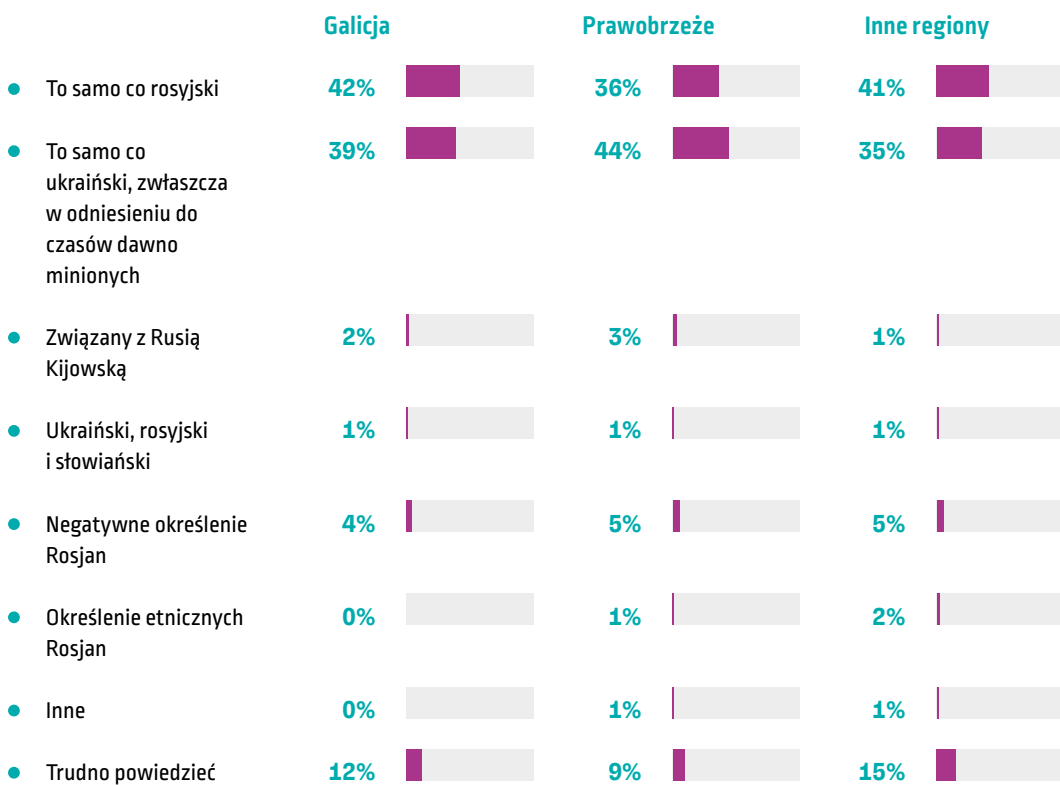
→ Respondenci rosyjskojęzyczni częściej postrzegali słowo „ruski” jako tożsame ze słowem „rosyjski” – **41%**. **8%** z nich zrozumiało ten termin jako określenie etnicznych Rosjan.

* Specyfika tłumaczenia mogła spowodować różnice w odpowiedziach. W rosyjskiej wersji ankiety, pytanie zostało sformułowane: *Скажете, пожалуйста, что для Вас означает термин "русский"?*

↓ PYTANIE:

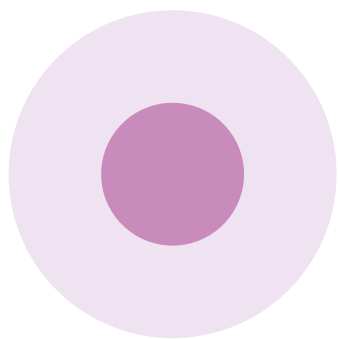
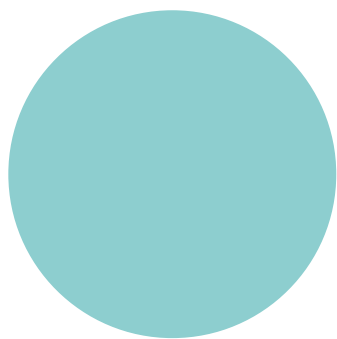
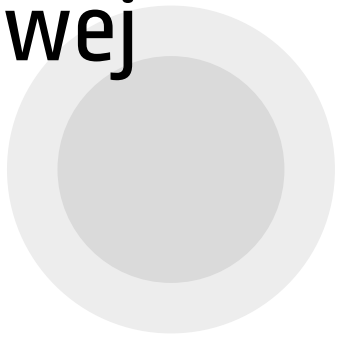

Co dla Pana/Pani oznacza termin „ruski”?

5

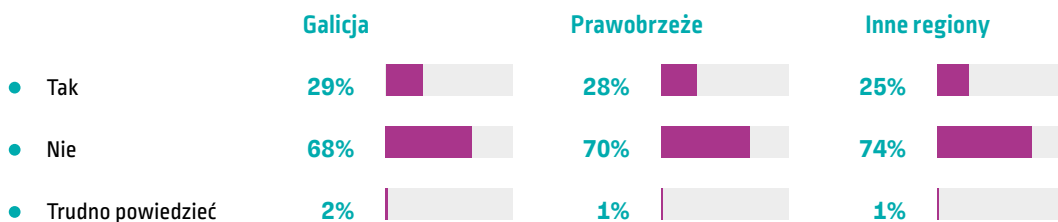
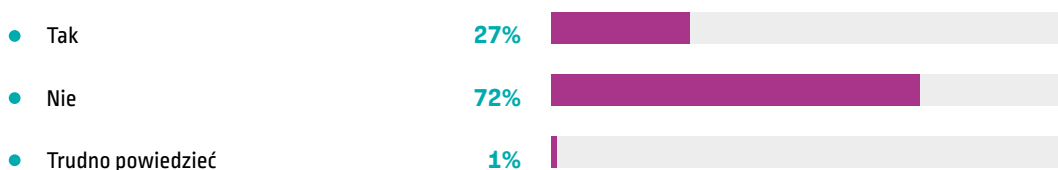

Zainteresowanie kulturą polską po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny

Po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny z Rosją zainteresowanie kulturą polską wśród Ukraińców wzrosło.

↓ PYTANIE:

Czy po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny zainteresował/ła się Pan/Pani bardziej polską kulturą?

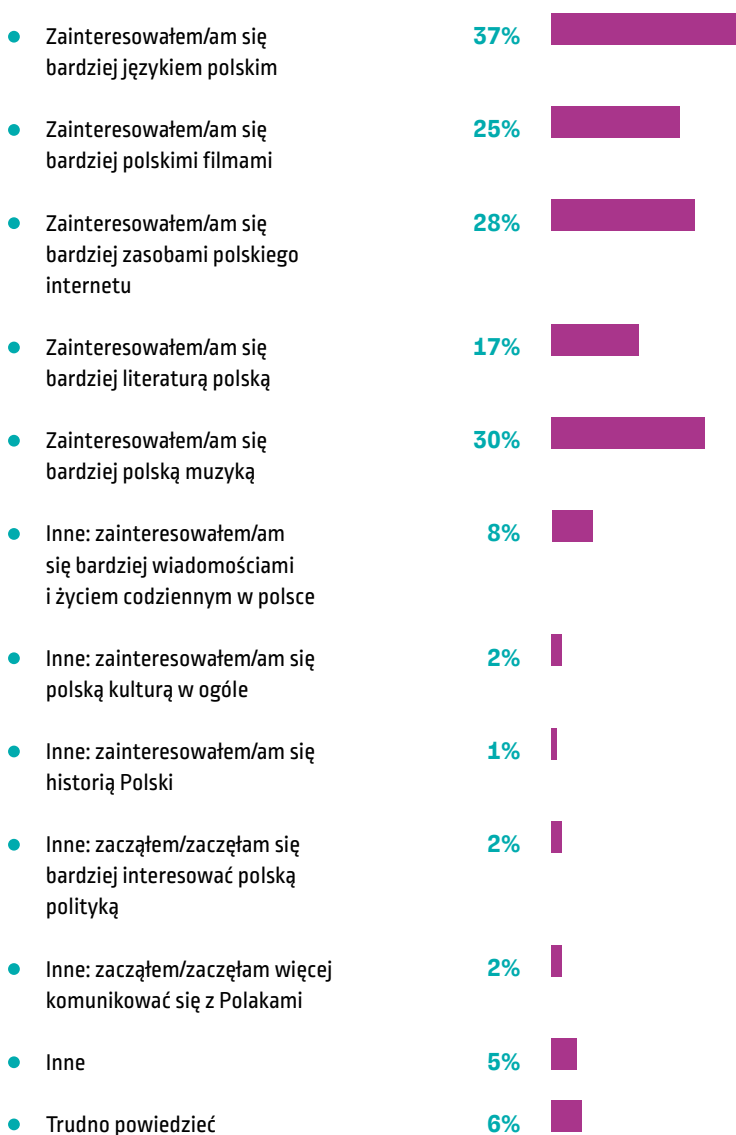

→ Wzrost zainteresowania kulturą polską po wybuchu wojny na pełną skalę zadeklarowało **27%** respondentów. Największym zainteresowaniem wśród nich cieszy się język polski – **37%** interesuje się nim bardziej. Na umownym „drugim miejscu” znalazły się muzyka

poliska i zasoby internetowe, którymi zainteresowało się odpowiednio **30%** i **28%**. **25%** zainteresowało się polskimi filmami, **7%** literaturą. **8%** ankietowanych wskazało, że zaczęło śledzić polskie wiadomości i zainteresowało się życiem codziennym w Polsce.

↓ PYTANIE:

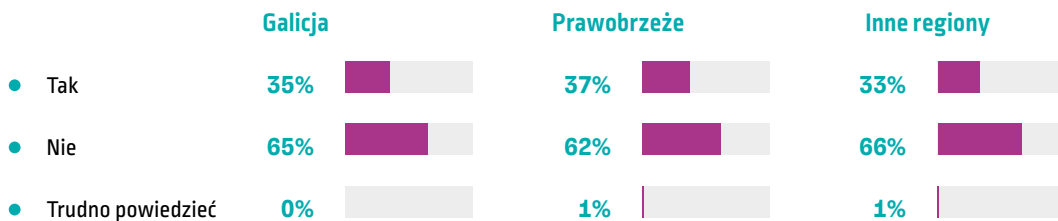
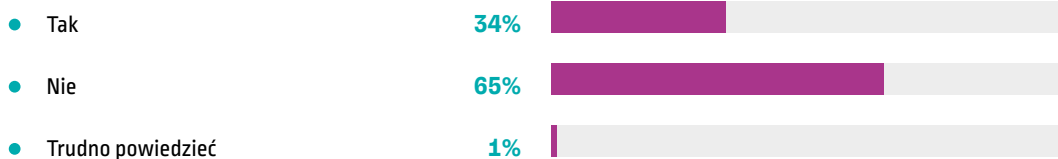
Co dokładnie Pan/Pani zaczął/zaczęła robić?

→ **34%** Ukraińców zainteresowało się turystyką w Polsce.

↓ PYTANIE:

Czy po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny zainteresował/ła się Pan/Pani bardziej turystyką w Polsce?

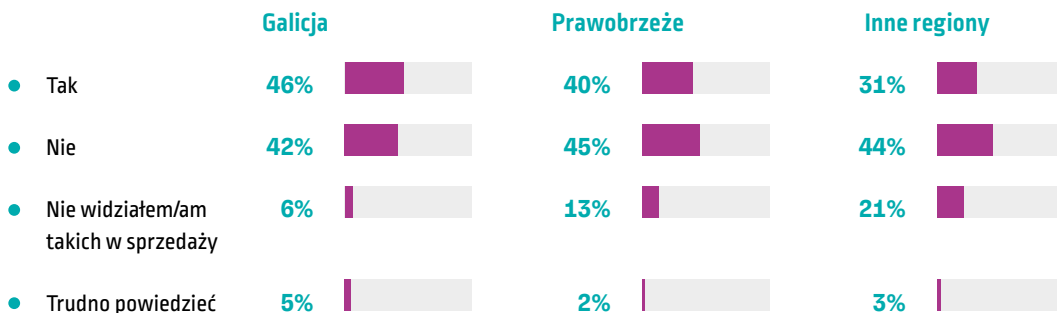
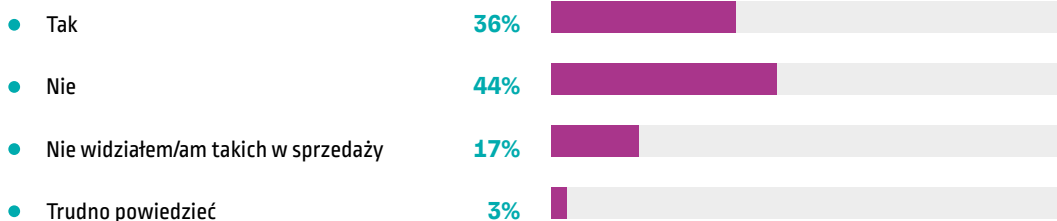

→ **36%** zaczęło kupować więcej polskich produktów. W Galicji zaznaczyła to prawie połowa ankietyowanych (**46%**), na Ukrainie Prawobrzeżnej – **40%**. W innych regionach towary produkcji polskiej są mniej popular-

ne: **21%** ankietyowanych oświadczyło, że nie widziało ich w sprzedaży, w przeciwieństwie do Galicji (**6%**) i Ukrainy Prawobrzeżnej (**13%**), jednak **31%** uważa, że zaczęło kupować więcej polskich produktów.

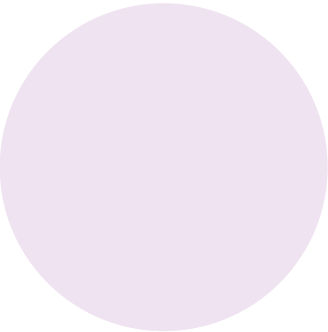
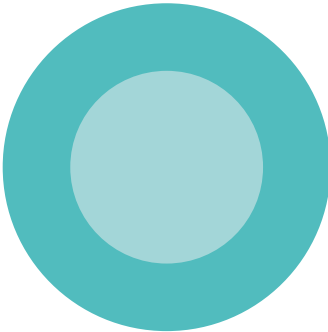
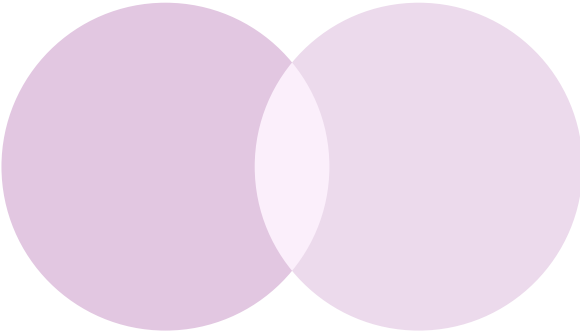
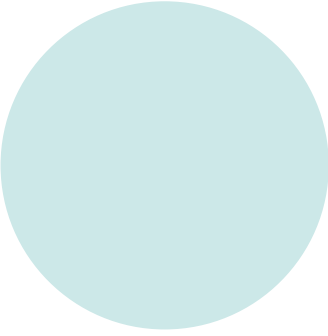
↓ PYTANIE:

Czy po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny zaczął Pan/Pani kupować więcej polskich produktów?

Notatki

Notatki

Co Ukraińcy wiedzą o polskiej kulturze? Jak postrzegają dziedzictwo przedrozbiorowej Rzeczypospolitej i czy identyfikują się z nim jako naród czy nie? Aby uzyskać odpowiedzi na te pytania, ważne także pod względem politycznym, Centrum Mieroszewskiego opracowało ankietę, mierzącą stosunek do tych zagadnień ukraińskiej opinii publicznej. Jej kształt został skonsultowany z „Info Sapiens”, renomowanym ośrodkiem badań socjologicznych z Kijowa. Następnie badacze z tej pracowni na zlecenie Centrum Mieroszewskiego przeprowadzili telefoniczny sondaż we wszystkich tych regionach Ukrainy, które w ostatniej dekadzie października i pierwszej dekadzie listopada 2022 r. nie znajdowały się pod rosyjską okupacją.

Centrum Mieroszewskiego
Mieroszewski Centre

ul. Jasna 14/16A
00-041 Warszawa, Polska
www.mieroszewski.pl

 twitter.com/MieroszewskiPL
 [instagram.com/MieroszewskiPL](https://www.instagram.com/MieroszewskiPL)
 [facebook.com/MieroszewskiPL](https://www.facebook.com/MieroszewskiPL)
 [youtube.com/c/MieroszewskiPL](https://www.youtube.com/c/MieroszewskiPL)

Centrum Mieroszewskiego jest instytucją publiczną powołaną na mocy ustawy Sejmu RP i nadzorowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP. Jego głównym celem jest prowadzenie, inicjowanie i wspieranie działań mających na celu budowanie dialogu między Polakami i narodami Europy Wschodniej, w szczególności z Ukraińcami, Białorusinami, Gruzinami, Mołdawianami, a także tymi Rosjanami, którzy potępiają zbrodnie reżimu Władimira Putina. Juliusz Mieroszewski to jeden z najwybitniejszych polskich pisarzy politycznych XX w. Był zwolennikiem współpracy Polaków z innymi narodami zniewolonymi przez imperializm rosyjski i sowiecki.